

КЛАСТЕРИЗАЦІЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

*Домашенко А.Л., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква
Юхименко П.І., д.е.н., професор,
Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква*

Не менш важливими в розвитку аграрного сектора економіки є організаційні інновації. Зокрема, сучасною тенденцією інтегрованої підтримки інноваційних процесів у аграрному підприємстві є *кластеризація*, що зводиться до правила «чотирьох К»: концентрація агровиробників в одному географічному районі; кооперація з високим рівнем розвитку; підвищення конкурентоспроможності продукції; завоювання й утримання клієнтів. Кластерна модель організації розвитку агропромислового виробництва передбачає формування на певній території замкнутих циклів «виробництво – зберігання – переробка – реалізація сільськогосподарської продукції», що діють на засадах інтеграції та кооперації, для забезпечення ефективного функціонування кожного з учасників агрокластера, виробництва конкурентоспроможної продукції та максимізації прибутку [5].

В умовах децентралізації і завершення адміністративної реформи організаційну структуру агрокластера в межах регіону (або територіального утворення) становлять:

1. Виробники сільськогосподарської продукції на місцях, тобто господарства населення, що беруть безпосередню участь у реалізації господарського процесу в межах кластера. Їх діяльність має базуватися на принципах спеціалізації та кооперації виробництва і праці.

2. Органи місцевого самоврядування на регіональному і локальному рівнях, основне завдання яких у межах кластера полягає у розробленні стратегічних програм розвитку кластерної моделі аграрного регіонального ринку та стимулювання інвестиційної підтримки і розвитку агровиробників. Контрольна та регуляторна функції покладаються на державні органи влади.

3. Підприємницький сектор — головний учасник агрокластера.

4. Громадські організації, діяльність яких безпосередньо впливає на підтримку та розвиток комунікаційного середовища в межах агрокластера, надання інформаційно-консультаційної підтримки його учасникам, а також моніторинг зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування.

5. Науково-дослідні установи — університети, інститути, наукові центри та лабораторії, що безпосередньо генерують ідеї щодо впровадження інноваційних екологічно чистих продуктів в межах кластера [2].

Основні завдання створення кластерних структур на рис. 1.

Рис. 1 – Основні завдання створення кластерних структур на сільських територіях
Джерело: сформовано на основі [1].

Роль і значення кластерних систем у підтримці інноваційного аграрного продукту полягають у наступному: учасники кластера орієнтуються на позитивний кінцевий ефект; уможливується ефективніший розподіл наукових знань і винаходів, формується більш прогресивна техніко-технологічна політика розвитку на ґрунті кращих інноваційних технологій; на основі синергетичного ефекту підвищується конкурентність вітчизняної аграрної продукції; розвиваються процеси децентралізації та створюються самодостатні сільські територіальні громади; згладжуються протиріччя між потребою підвищення конкурентоспроможності агропромислових підприємств, збільшення їх рентабельності та внеском цих підприємств у розвиток сільських територій; створюються можливості для розвитку прямих зв'язків між аграрними підприємствами і власниками сортових ресурсів на засадах взаємовигідної спільної діяльності [4]. Організація кластерної моделі розвитку аграрної сфери також потребує відповідної державної аграрної політики стимулювання до створення. Кластерна модель розвитку аграрної сфери подана на рис.2.

Джерело: сформовано на основі [3].

Роль і значення кластерних систем у підтримці інноваційного аграрного продукту полягають у наступному: учасники кластера орієнтуються на позитивний кінцевий ефект; уможливорюється ефективніший розподіл наукових знань і винаходів, формується більш прогресивна техніко-технологічна політика розвитку на ґрунті кращих інноваційних технологій; на основі синергетичного ефекту підвищується конкурентоспроможність вітчизняної

аграрної продукції; розвиваються процеси децентралізації та створюються самодостатні сільські територіальні громади; згладжуються протиріччя між потребою підвищення конкурентоспроможності агропромислових підприємств, збільшення їх рентабельності та внеском цих підприємств у розвиток сільських територій; створюються можливості для розвитку прямих зв'язків між аграрними підприємствами і власниками сортових ресурсів на засадах взаємовигідної спільної діяльності [4].

Навіть невеликий досвід створення і функціонування кластерних мереж свідчить про краще фінансове забезпечення технологізації виробничої діяльності, формування сучасної інноваційної інфраструктури та підвищення рівня інвестиційної привабливості регіону.

Література

1. Коробка С.В. Особливості формування та розвитку кластерних структур на сільських територіях. *Економічний простір*. 2020. № 159. С. 75-79. URL: <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/>
2. Кудак К.М. Інноваційні напрями розвитку аграрного сектора економіки регіону на засадах кластеризації. *Регіональна економіка*. 2014, №4. С. 172–179
3. Надвиничний С.А. Формування кластерів в аграрній сфері національної економіки в умовах глобалізації. *Економічний аналіз*. 2018. Том 28. № 2. С. 30-35. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/d>
4. Саблук П.Т. Інноваційна модель розвитку аграрного сектору економіки України та роль науки в її становленні. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. Серія : Економіка та менеджмент. 2016. № 9. С. 34–42.
5. Чорнодон В. І. Кластеризація як чинник інноваційного розвитку промислового садівництва. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2010. Вип.154. Ч. 2. С. 54–61.

УДК 338.5

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Янович Н.В., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква,
Приходько Т.В., асистент,
Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква

Виживання в умовах сучасних ринкових відносин є ключовим питанням для багатьох вітчизняних підприємств. Пандемія та війна внесли значні корективи в організацію бізнесу. Проблема управління витратами є актуальною для всіх суб'єктів господарювання не залежно від форми господарювання, розміру тощо. Вдале розв'язання цієї проблеми може забезпечити розвиток та конкурентоспроможність підприємства, формування прибутків для розширення виробництва і підвищення рівня мотивації і стимулювання праці персоналу.

Скорочення (оптимізація) витрат має за мету досягти результату запланованого прибутку, а також ефективно працювати. У першому випадку – необхідно лише визначити зайві витрати, без яких можна продовжувати